

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS

(2012. gada 11. janvāris)

par valsts atbalstu C 21/10 (ex E 1/10) – Somija, ievērojot atbilstošo pasākumu neakceptēšanu saistībā ar apdrošināšanas shēmu zvejniecības nozarē pēc tam, kad Komisija pieņēmusi pārskatītās vadlīnijas valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras jomā

(izziņots ar dokumenta numuru C(2011) 10065)

(Autentisks ir tikai teksts somu un zviedru valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2012/287/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – “LESD”) un jo īpaši tā 108. panta 1. un 2. punktu,

uzaicinājusi ieinteresētās personas iesniegt savus apsvērumus ⁽¹⁾ atbilstīgi minētajiem noteikumiem,

tā kā:

(4) Vadlīnijas vēlreiz tika pārskatītas 2008. gadā ⁽⁴⁾, un ar 2008. gada 15. aprīļa vēstulēm Komisija pieprasīja arī dalībvalstīm vēlākais līdz 2008. gada 1. septembrim izdarīt grozījumus spēkā esošajās atbalsta shēmās ⁽⁵⁾.

(5) Ar 2008. gada 30. maija vēstuli Somija atbildēja, ka joprojām gatavojas izdarīt grozījumus savā apdrošināšanas shēmā zvejniecības jomā, kā tika ierosināts 2005. gadā, taču ne tādā mērā, kādu pieprasīja atbilstošie pasākumi. Jauna Komisijas un Somijas pārstāvju sanāksme notika 2009. gada 6. martā.

1. PROCEDŪRA

(1) Komisija 2004. gadā pieņēma pārskatītās vadlīnijas valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras jomā (turpmāk – “Vadlīnijas”) ⁽²⁾. Ar 2004. gada 21. oktobra vēstuli atbilstīgi minēto Vadlīniju 5.2. punktam Komisija dalībvalstīm, tostarp Somijai, pieprasīja izdarīt grozījumus spēkā esošajās atbalsta shēmās, lai tās vēlākais no 2005. gada 1. janvāra būtu saderīgas ar jaunajām Vadlīnijām, un ne vēlāk kā 2004. gada 15. novembrī rakstveidā apstiprināt, ka tās akceptē priekšlikumus par atbilstošiem pasākumiem ⁽³⁾.

(2) Ar 2004. gada 15. novembra, 2005. gada 20. janvāra un 2005. gada 14. jūnija vēstulēm Somija norādīja, ka nepiekrīt grozījumu izdarīšanai attiecībā uz atbalsta shēmu “Atbalsta shēma zvejniecības nozarē”, lai panāktu tās saderību ar jaunajām Vadlīnijām. Par šo shēmu Komisijai tika paziņots 1995. gada 27. aprīlī, pamatojoties uz Līguma par Somijas Republikas pievienošanu Eiropas Savienībai 144. panta a) punktu, un pēc tam tā tika uzskatīta par spēkā esošu atbalstu EK Līguma 88. panta 1. punkta (tagad LESD 108. pants) izpratnē.

(3) 2005. gada 11. oktobrī notika Komisijas un Somijas pārstāvju sanāksme. Somija nosūtīja papildu informāciju ar 2005. gada 24. novembra vēstuli.

(6) Pēdējo pieprasījumu sniegt informāciju Komisija nosūtīja 2009. gada 1. oktobrī, norādot, ka gadījumā, ja Somija neakceptēs ierosinātos atbilstošos pasākumus, Komisijas pienākums būs ievērot Padomes Regulas (EK) Nr. 659/1999 ⁽⁶⁾ 19. panta 2. punktā un 4. panta 4. punktā noteikto procedūru un uzsākt oficiālo izmeklēšanas procedūru saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu. Somija atbildēja ar 2009. gada 18. novembra vēstuli.

(7) Tā kā Somija pilnībā neakceptēja priekšlikumu par grozījumiem attiecībā uz šo shēmu, Komisija nolēma sākt šo procedūru. Šis lēmums tika paziņots ar 2010. gada 15. septembra vēstuli, kas publicēta *Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁷⁾.

(8) Somija atbildēja ar 2010. gada 15. novembra vēstuli. Turklāt pēc lēmuma publicēšanas *Oficiālajā Vēstnesī* Komisija saņēma komentārus no trim ieinteresētajām pusēm: divas vēstules no divām apvienībām, kas pārstāv Somijas profesionālos zvejniekus, – *Suomen Ammatikalastajaliitto SAKL ry* (2011. gada 8. novembra vēstule) un *Kalatalouden Keskusliitto* (2010. gada 16. novembra vēstule),

⁽¹⁾ OV C 273, 9.10.2010., 6. lpp.

⁽²⁾ OV C 229, 14.9.2004., 5. lpp.

⁽³⁾ 2004. gada Vadlīniju akceptēšana tika publicēta OV C 278, 11.11.2005., 14. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 84, 3.4.2008., 10. lpp.

⁽⁵⁾ 2008. gada Vadlīniju akceptēšana tika publicēta OV C 115, 20.5.2009., 15. lpp.

⁽⁶⁾ OV L 83, 27.3.1999., 1. lpp.

⁽⁷⁾ Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

un vēstuli, ko bija nosūtījušas sešas Somijā pastāvošas apdrošināšanas apvienības zvejniecības jomā (2010. gada 16. novembra vēstule). Šo vēstuļu kopijas Somijas iestādēm tika nosūtītas 2010. gada 6. decembrī. Vēlāk, 2011. gada 13. janvārī, šo apvienību pārstāvji ieradās tikties ar Komisijas dienestiem un iesniedza papildu dokumentus.

- (9) Tā kā Komisijai bija vajadzīgi zināmi paskaidrojumi par 2010. gada 15. novembrī nosūtītajā vēstulē minēto informāciju, Komisijas telpās 2011. gada 4. aprīlī tika organizēta sanāksme ar Somijas iestāžu piedalīšanos. Somijas iestādes arī nosūtīja papildu informāciju ar 2011. gada 13. aprīļa un 13. maija elektroniskajām vēstulēm.
- (10) Visbeidzot, tā kā no Somijas nosūtītās informācijas izrietēja, ka tā ir gatava izdarīt shēmā tādus grozījumus, kas panāktu tās saderību ar iekšējo tirgu, Komisija ar 2011. gada 6. jūlija vēstuli lūdza Somijai apstiprināt tās oficiālo apņemšanos veikt grozījumus tajos tiesību aktos, kuri ir minētās shēmas juridiskais pamats. Somija ar 2011. gada 19. septembra vēstuli atbildēja pozitīvi.

2. ATBALSTA APRAKSTS

- (11) Šīs atbalsta shēmas pamats ir 1958. gada 23. jūlija Likums Nr. 331, kas pēdējo reizi grozīts ar 1999. gada 29. janvāra Likumu 1236⁽⁸⁾. Somija paziņoja par šo shēmu Komisijai tūlīt pēc tās pievienošanās Eiropas Kopienai, pamatojoties uz Līguma par Somijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai 144. panta a) punktu. Kopš tā laika šī atbalsta shēma tiek uzskatīta par spēkā esošu atbalstu EK Līguma 88. panta (tagad LESD 108. panta 1. punkts) izpratnē.
- (12) Apdrošināšanas shēmas dalībnieki ir zvejniecības uzņēmumi, kas pastāvīgi veic zvejas darbības Somijā. Apdrošināšanu veic sešas zvejniecības nozares apdrošināšanas apvienības, aptverot visu Somiju. Katra apvienība aptver noteiktu ģeogrāfisko apgabalu.
- (13) Saskaņā ar minētā likuma 7. pantu zvejniecības apvienībai tiek veikts ikgadējs valsts atbalsta maksājums apmērā, kas atbilst tai prasījumu summai, ko apvienība izmaksājusi saskaņā ar apdrošināšanas līgumiem, uz kuriem attiecas minētais likums. Saskaņā ar 2. pantu prasījumi var ietvert šādus kaitējumus:

— kaitējumi tīkliem, lašu tīkliem, āķu jedām un tiem piestiprinātajiem enkuriem, trosēm un citiem papildu zvejas rīkiem,

— kaitējumi Somijā reģistrētajiem zvejas kuģiem,

— kaitējumi ziemas zvejai uz ledus izmantotajam transportam un pārvadājumu transportlīdzekļiem, zvejas būdām un vadu zvejas peldošiem vai tralēšanas rīkiem.

- (14) Likumā aprakstīti arī prasījumu izskatīšanai nepieciešamie nosacījumi. Īpaši svarīgi Komisijas novērtējumam ir šādi nosacījumi: apdrošinātajām vienībām jābūt pieteikami labi izgatavotām un pilnībā apkalpojamām; iekārtai jābūt apdrošinātai par pilnu vērtību atbilstoši apdrošināšanas pieteikumam; kaitējumam jābūt pārliecinoši pierādāmam.

- (15) Savā 2004. gada 15. novembra vēstulē Somija paskaidroja, kā šī atbalsta shēma darbojas saistībā ar zaudējumiem, ko cietuši zvejniecības uzņēmumi. Vispirms pastāv franšīze saistībā ar atbilstīgās prasības apmēru, kas atbilst 25 % gadījumā, ja kaitējuma rezultātā radušies izdevumi nepārsniedz EUR 504,56, vai maksimāli 5 % gadījumā, ja zaudējumi ir lielāki par šo summu; atņemot šo franšīzi, iegūst to kompensācijas summu, ko attiecīgā zvejniecības apdrošināšanas apvienība izmaksā uzņēmumam. Pēc tam valsts zvejniecības apdrošināšanas apvienībai veic izmaksu atlīdzību 40 % apmērā no izmaksātās kompensācijas, ja kaitējuma rezultātā radušos izdevumu summa nepārsniedz EUR 504,56, un 90 % – ja šī summa ir lielāka par EUR 504,56.

- (16) Nākamajā, 2005. gada 24. novembra, vēstulē Somija ierosināja grozīt šo shēmu tā, lai valsts atbalstu piešķirtu tikai to zaudējumu kompensēšanai, kurus izraisījuši īpašie Somijā pastāvošie apstākļi, tostarp nosacījumu, ka kaitējums radies uz ziemeļiem no 59. paralēles.

- (17) Savā 2004. gada 15. novembra vēstulē Somija raksturoja apstākļus, ko tā uzskata par specifiskiem Somijā pastāvošiem apstākļiem attiecībā uz zvejas darbībām. Šos apstākļus izraisa klimatiskie apstākļi, cita starpā iekļaujot ledus veidošanos, kas var radīt kaitējumu gan kuģiem, gan rīkiem, un ļoti zemā temperatūra, kas var ietekmēt kuģa dzinēju. Šos specifiskos apstākļus pastiprina tādi faktori kā Somijas jūras topogrāfija, ko raksturo sekli ūdeņi un nelīdzens jūras dibens blīvos arhipelāgos; šādos apstākļos pastāv diezgan liels to kuģu avāriju risks, kas saistītas ar vētrām un strauzēm ledus apstākļos. Turklāt Somijā ir liela roņu populācija, kas rada ievērojamus zaudējumus zvejniecības nozarei, nodarot kaitējumu rīkiem; dažkārt kaitējumu rīkiem (grunts žaunu tīkliem) nodara arī jūras kraukļi.

- (18) Laikposmā no 2004. līdz 2009. gadam ikgadējo to notikumu skaitu, kuru rezultātā ir izmaksāta kompensācija, kopējo zvejniecības apdrošināšanas apvienību izmaksāto ikgadējo kompensāciju un valsts atlīdzināto izdevumu daļu var atspoguļot šādi:

⁽⁸⁾ Šis pēdējais grozījums ir vienīgais, ar kuru grozīts likums kopš Somijas pievienošanās Eiropas Savienībai. Grozījums tika veikts sakarā ar Somijas Apdrošināšanas nozares uzraudzības aģentūras izveidi. Tas neradīja nekādas sekas, raugoties no valsts atbalsta režīma viedokļa.

Gads	Iesaistītie uzņēmumi	Gadījumu skaits	Izmaksātā kompensācija (EUR)	Valsts izmaksātā atlīdzība (EUR)
2009	472	470	1 296 961	1 026 132
2008	486	459	1 256 200	980 065
2007	503	530	1 564 340	1 197 217
2006	519	496	1 234 761	920 167
2005	543	539	1 333 027	992 826
2004	576	568	1 607 919	1 111 195

- (19) No apvienību izmaksātajām summām aptuveni 50 % ir saistīti ar rīkiem, 45 % – ar kuģiem, bet 5 % ir saistīti ar pārējo aprīkojumu.

3. PAMATS OFICIĀLAS IZMEKLĒŠANAS PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAI

- (20) Kā norādīts iepriekš⁽⁹⁾, par šo shēmu Komisijai tika paziņots 1995. gadā, pamatojoties uz Līguma par Somijas Republikas pievienošanu Eiropas Savienībai 144. panta a) punktu, un pēc tam tā tika uzskatīta par spēkā esošu atbalstu EK Līguma 88. panta 1. punkta izpratnē. Vadlīnijas, ko piemēroja līdz 2004. gada pārskatīšanai, ietvēra īpašu nosacījumu par atbalstu apdrošināšanas prēmijām, un uz tāda pamata šī atbalsta shēma tika uzskatīta par saderīgu ar iekšējo tirgu. Veicot 2004. gada pārskatīšanu, šis nosacījums tika svītrots.
- (21) Uzskatot šo procedūru, Komisijas viedoklis bija šāds – nevar uzskatīt, ka zaudējumus, uz kuriem attiecas apdrošināšanas shēma zvejniecības nozarē, izraisījuši ārkārtas apstākļi vai dabas katastrofas; drīzāk tos izraisījuši pastāvīga un strukturāla situācija, proti, pastāvīgā un strukturālā situācija, kādā tiek veiktas zvejas darbības Somijas ūdeņos.
- (22) Šā iemesla dēļ saskaņā ar Vadlīnijām⁽¹⁰⁾ Komisija uzskatīja, ka šis atbalsts ir darbības atbalsts, kas principā ir nesaderīgs, jo tā rezultātā palielinās to uzņēmumu uzņēmējdarbības likviditāte, kuri to saņem, un tas tika piešķirts, neuzliekot nekādas saistības saņēmējiem.
- (23) Komisija nepiekrīta argumentam, ko izvirzīja Somijas iestādes, kas pamatoja šo atbalsta shēmu, kvalificējot to kā pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi LESD 106. panta 2. punkta izpratnē. Somija nesniedza nevienu konkrētu argumentu, kas pamatotu to, ka apdrošināšanas izmaksas zvejniecības uzņēmumiem varētu kvalificēt kā šāda veida pakalpojumu, un Komisija attiecībā uz šīs shēmas īpatnībām nenāca pie secinājuma, ka tā būtu šādi kvalificējama. Jo īpaši Komisija ievēroja, ka zvejniecības apdrošināšanas sabiedrības sniedz apdrošināšanas pakalpojumus tikai īpašai uzņēmumu grupai; šie uzņēmumi veic saimniecisko darbību, ražojot preces, ko pārdod tirgū, un aktīvi darbojas zvejniecības nozarē. Tāpēc Komisijai bija stipras šaubas, vai komerciālas apdrošināšanas sniegšanu izvēlētai uzņēmumu grupai varētu kvalificēt kā pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi.

4. SOMIJAS IESTĀŽU UN IEINTERESĒTO TREŠO PUŠU KOMENTĀRI

4.1. Somijas iestāžu komentāri

- (24) Somijas iestādes ir atgādinājušas šīs apdrošināšanas sistēmas darbības galvenās īpatnības. Tās ir arī iesniegušas vispusīgu to īpašo apstākļu aprakstu, ar kādiem zvejas nozare saskaras Somijā: īpaši klimatiskie apstākļi ziemā, ko raksturo ledus un tumsa, piekrastes ūdeņu topogrāfija ar sekliem ūdeņiem un nelīdzenu jūras dibenu, liela roņu populācija.
- (25) Tās ir arī iesniegušas informāciju par to, ka privātais apdrošināšanas sektors nepiedāvā veikt apdrošināšanu zvejniecības nozarei, atļūdzinot šā kaitējuma veida rezultātā radušos zaudējumus to attiecīgajā apmērā. Lai pamatotu savu nostāju, atbildei tās ir pievienojušas Somijas Finanšu sektora konfederācijas *Finanssialan Keskusliitto* vēstuli.
- (26) Turklāt tās ir norādījušas, ka importa vērtība 6,8 reizes pārsniedz eksporta vērtību. Somija 2009. gadā ir importējusi 95 046 tonnu zivju EUR 244,5 miljonu vērtībā, bet eksportējusi 59 905 tonnas zivju EUR 36 miljonu vērtībā. Tikai 30 % patērēto zivju izcelsmes vieta ir Somija. Laikposmā no 2000. līdz 2009. gadam ikgadējais Somijas zivju patēriņš ir samazinājies no 6,1 kg līdz 4,5 kg, savukārt importēto zivju patēriņš ir pieaudzis no 6,6 kg līdz 11,2 kg. Saskaņā ar Somijas iestāžu teikto tas liecina, ka šai valsts atbalsta shēmai nevar būt nekādas negatīvas ietekmes uz konkurenci.
- (27) Somijas iestādes atgādina, ka Komisija savā lēmumā par procesa uzsākšanu ir konstatējusi, ka nosacījuma par atbalsta apdrošināšanas prēmijām svītrosāna 2004. gada Vadlīnijās nozīmē to, ka šāda veida valsts atbalsts vairs nav atļauts. Somijas iestādes nepiekrīt šai nostājai. Pirmkārt, šo apdrošināšanas shēmu joprojām pilnībā pamato īpašie klimatiskie un ģeogrāfiskie apstākļi, kas pastāv Somijas ūdeņos. Turklāt 2000. gadā šī shēma tika uzskatīta par saderīgu, lai gan šāds atbalsts nebija norādīts kā tāds, kas jāuzskata par saderīgu ar 1997. gada Vadlīnijām⁽¹¹⁾, kuras tajā laikā piemēroja kontekstā, kas ir līdzīgs kontekstam kopš 2004. gada attiecībā uz 2004. un 2008. gada Vadlīnijām.

⁽⁹⁾ Skatīt 2. apsvērumu.

⁽¹⁰⁾ Skatīt 3.7. punktu 2004. gada Vadlīnijās un 3.4. punktu 2008. gada Vadlīnijās.

⁽¹¹⁾ OV C 100, 27.3.1997., 12. lpp.

(28) Tomēr šajos komentāros Somija norāda, ka tā ir gatava izdarīt savā shēmā šādus grozījumus:

— izslēgt kuģus, kuri zvejo atklātā jūrā, kas praksē nozīmē izslēgt tos kuģus, kuru garums pārsniedz 12 metrus,

— atlīdzināt tikai tos zaudējumus, kas radušies Somijas teritoriālajos ūdeņos vai tās ekskluzīvajā ekonomikas zonā,

— atlīdzināt izdevumus par kaitējumu, ko radījuši tikai Somijas īpašie apstākļi un ko tādējādi izraisījuši nelabvēlīgie klimatiskie vai ģeogrāfiskie apstākļi (ledus, sniegs, spēcīgas vētras, rīfi sekļajos ūdeņos) vai roņi un jūras kraukļi, un ko cietuši kuģi un zvejas rīki, kā arī transports un pārvadājumu transportlīdzekļi un cits specifisks aprīkojums, ko izmanto ziemas zvejai.

(29) Somija uzskata, ka šos grozījumus varētu izdarīt līdz 2012. gada 31. decembrim. Šāda kavēšanās ir nepieciešama divu iemeslu dēļ: pirmkārt, ir jāveic grozījumi pašreizējos spēkā esošajos tiesību aktos, kuri ir šīs shēmas juridiskais pamats (1958. gada 23. jūlija Likums Nr. 331), un, otrkārt, ir jāizbeidz pašreizējie līgumi saskaņā ar pastāvošo shēmu. Tādējādi jaunā apdrošināšanas shēma zvejniecības nozarē stātos spēkā 2013. gada 1. janvārī.

(30) Kā norādīts iepriekš⁽¹²⁾, Somijas iestādes ar 2011. gada 19. septembra vēstuli apstiprināja apņemšanos grozīt tos tiesību aktus, kas veido shēmas juridisko pamatu. Tās norādīja, ka tad, ja Komisija savu galīgo lēmumu pieņems pieņemamā laika periodā, tās varēs pietiekami agri 2012. gadā iesniegt priekšlikumu Parlamentam, lai nodrošinātu, ka likums stājas spēkā 2013. gada 1. janvārī. Tomēr tās uzsvēra, ka ir vajadzīgs pārejas periods jauno noteikumu ieviešanai, jo būs jāizdara izmaiņas spēkā esošo apdrošināšanas līgumu nosacījumos. Šajā nolūkā tās uzskata, ka minētās izmaiņas šajos līgumos varētu izdarīt līdz 2014. gada 1. janvārim un grozītos nosacījumus apdrošinātājiem piešķirtajam atbalstam piemērotu, sākot no šā datuma.

4.2. Trešo pušu komentāri

(31) Komentārus Komisijai nosūtīja divas zvejnieku apvienības: *Suomen Ammattikalastajaliitto* un *Kalatalouden Keskusliitto*. Paužot tādu pašu nostāju kā Somijas iestādes, abas asociācijas lika uzsvērt uz specifiskajiem zvejas apstākļiem Somijā un to, ka nav pieejami apdrošināšanas piedāvājumi attiecībā uz ciestajiem zaudējumiem. Viena no tām (*Suoman Ammattikalastajaliitto*) konstatēja, ka Komisija nav sniegusi nekādus pierādījumus, ka šī atbalsta shēma varētu ietekmēt konkurenci starp dalībvalstīm, jo īpaši atzīmējot, ka profesionālā zvejniecība pašlaik nodro-

šina tikai 7 % no valstī patērētajām zivīm, tāpēc Somijas zvejniecības nozare un zivju tirgus ir atkarīgs no importētajām zivīm. Tādēļ šī apvienība procedūras uzsākšanā minēto sākotnējo secinājumu uzskata par nepamatotu.

(32) Arī zvejniecības apdrošināšanas apvienības atbalsta nostāju, ko pauž Somijas iestādes. Tās norāda, ka zvejniecības nozare Somijas ūdeņos saskaras ar ļoti specifiskiem klimatiskajiem un ģeogrāfiskajiem apstākļiem. Tās norāda, ka šī apdrošināšanas shēma tika izveidota tāpēc, ka trūka piedāvājumu no privātā apdrošināšanas sektora, kas nebija gatavs uzņemties risku attiecībā uz zvejniecības nozari, kas ir otršķirīgas nozīmes darbība. Turklāt zvejniecības apdrošināšanas apvienībām ir pienākums apdrošināt visus zvejniekus, kuri darbojas to kompetences reģionā.

5. ATBALSTA NOVĒRTĒJUMS

5.1. Valsts atbalsta esība

(33) LESD 107. panta 1. punktā ir noteikts: "Ja vien Līgumi neparedz ko citu, ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm".

(34) Kompensācijas, ko zvejniecības uzņēmumiem izmaksā zvejniecības apdrošināšanas apvienības, daļēji tiek segtas no līdzekļiem, kurus tām piešķir valsts. Šie līdzekļi tiek piešķirti no valsts budžeta. Tā kā šīs kompensācijas sniedz finansiālas priekšrocības zvejniecības nozares uzņēmumiem, tad šīs ir nozares priekšrocības, kas tiek nodrošinātas ar valsts līdzekļiem.

(35) Saskaņā ar Tiesas judikatūru jau pats fakts, ka uzņēmuma konkurētspēja salīdzinājumā ar citiem konkurējošiem uzņēmumiem tiek stiprināta, sniedzot tam ekonomiskas priekšrocības, kuras tas savas parastās uzņēmējdarbības rezultātā citādi nebūtu ieguvis, norāda uz iespējamu konkurences izkropļojumu⁽¹³⁾. Turklāt atbalsts uzņēmumam, kas darbojas tirgū, kurš atvērts Eiropas Savienības tirdzniecībai, var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm⁽¹⁴⁾.

(36) Ņemot vērā, ka Eiropas Savienībā pastāv ievērojama zivsaimniecības produktu tirdzniecība, šis pasākums nostiprina šo uzņēmumu pozīcijas Eiropas Savienības tirgū un tādējādi izkropļo vai rada izkropļojuma draudus

⁽¹³⁾ Tiesas 1980. gada 17. septembra spriedums lietā 730/79 *Philip Morris Holland BV* pret Eiropas Kopienų Komisiju (1980) ECR 2671.

⁽¹⁴⁾ Īpaši skatīt Tiesas 1988. gada 13. jūlija spriedumu lietā 102/87 Francijas Republika pret Eiropas Kopienų Komisiju (1988) ECR 4067.

⁽¹²⁾ Skatīt 10. apsvērumu.

konkurencei, kā arī ietekmē Eiropas Savienības iekšējo tirdzniecību⁽¹⁵⁾. Tas, ka importa apjoms ir lielāks par eksporta apjomu vai ka lielākā daļa patērēto zivju tiek ievestas no citām valstīm, nav svarīgi. Gluži pretēji – tas liecina, ka zivsaimniecības produktu tirgus Somijā patiešām ir ļoti atvērts un līdz ar to vedina domāt, ka atbalsts Somijas uzņēmumiem atbalsta to stāvokli attiecībā pret tiem uzņēmumiem, kas dibināti citās dalībvalstīs, un izkropļo konkurenci vai rada izkropļojuma draudus. Pat tas, ka patērēto importēto zivju daudzums, iespējams, ir palielinājies salīdzinājumā ar patērēto neimportēto zivju daudzumu, raugoties no šāda viedokļa, neko nemaina; tas tikai varētu likt secināt, ka Somijas uzņēmumi nav veikuši tos pielāgojumus, kas bija vajadzīgi, lai ievērotu atbilstību ekonomisko apstākļu izmaiņām Somijas zivsaimniecības produktu tirgū. Jebkurā gadījumā šie uzņēmumi gūst labumu no atbalsta, kas nostiprina to pozīcijas iekšējā tirgū attiecībā pret ārvalstu uzņēmumiem.

- (37) Ņemot vērā iepriekš minēto, var secināt, ka 107. panta 1. punktā izklāstītie nosacījumi ir izpildīti un zvejniecības uzņēmumiem izmaksātā kompensācija, kas tiek piešķirta no valsts budžeta, ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

5.2. Saderība ar iekšējo tirgu

5.2.1. Atbalsta shēmas būtība

- (38) Apdrošināšanas shēmas zvejniecības nozarē mērķis ir segt tos izdevumus, ko daļēji sedz apdrošināšanas prēmijas. Tā pati par sevi nav atbalsts apdrošināšanas prēmijām; tās mērķis nav segt daļu no apdrošināšanas prēmijām, bet gan segt daļu no tām prasībām saņemt kompensāciju, ko uzņēmumi iesnieguši zvejniecības apdrošināšanas apvienībām.
- (39) Tomēr, tā kā šīs prasības tiek iesniegtas šīm apvienībām, kurām ir jāizmaksā atlīdzība ciesto zaudējumu apmērā, Komisija uzskata, ka šā atbalsta rezultātā samazinās prēmijas, kas zvejniecības uzņēmumiem tiktu izmaksātas, ja attiecīgās zvejniecības apdrošināšanas apvienības negaidītu līdzekļus no valsts. Tādējādi šīs shēmas ietekme ir tāda pati kā apdrošināšanas prēmiju segšanas atbalsta shēmas ietekme. Tāpēc šo shēmu var uzskatīt par apdrošināšanas prēmiju segšanas atbalsta shēmu.

5.2.2. Saderība ar iekšējo tirgu

- (40) Komisija nevar piekrist Somijas iestāžu viedoklim, ka situāciju attiecībā uz 2004. un 2008. gada Vadlīnijām

var salīdzināt ar situāciju attiecībā uz 1997. gada Vadlīnijām, uzskatot, ka nosacījumu par atbalstu apdrošināšanas prēmiju segšanai neparedz neviens vadlīnijas. Tas, ka 2004. gadā tika svītrots īpašais nosacījums par šādu atbalstu, ko iepriekš paredzēja 2001. gada Vadlīnijas⁽¹⁶⁾, liecina, ka Komisija, veicot 2004. gada pārskatīšanu, ir skaidri uzskatījusi – šādam atbalstam vairs nevar piemērot atkāpi no principa par valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu, un tas ir jāuzskata par saderīgu ar iekšējo tirgu no 2004. gada Vadlīniju spēkā stāšanās dienas. Nākamajā pārskatīšanā, proti, 2008. gada Vadlīnijās, šis politikas lēmums ir saglabāts bez izmaiņām.

- (41) Turklāt ir mainījusies vispārējā sistēma, kādā Komisija novērtē valsts atbalstu apdrošināšanas prēmiju segšanai. 2000. gadā Komisija atzina, ka šī valsts atbalsta shēma ir saderīga⁽¹⁷⁾ attiecībā uz kompensācijām, kas izriet no "Somijas laikapstākļiem un piekrastes zonām raksturīgajiem ārkārtas apstākļiem". Lai pieņemtu šādu lēmumu, Komisija savā pamatojumā atsaucās uz situāciju lauksaimniecības nozarē, attiecībā uz kuru vadlīnijās, ko piemēro lauksaimniecības nozarei, arī nav šāda nosacījuma, taču šajā jomā Komisijas prakse ir katrā atsevišķā gadījumā pozitīvi lemt par atbalsta pasākumu saistībā ar apdrošināšanu pret dabas katastrofām un ārkārtas apdrošināšanu. Komisija 2000. gadā ir precizējusi savu politiku gan attiecībā uz lauksaimniecības nozari, gan uz zivsaimniecības nozari, attiecīgajās vadlīnijās nosakot kritērijus, kas jāievēro, novērtējot⁽¹⁸⁾ šāda veida atbalstu. Kopš tā laika lauksaimniecības vadlīnijās⁽¹⁹⁾ joprojām pastāv šādi kritēriji, lai gan zvejniecības vadlīnijās to vairs nav. Tādējādi, lai arī Komisija ir noteikusi precīzus kritērijus atbalsta apdrošināšanas prēmiju segšanai atzīšanai par saderīgu ar iekšējo tirgu lauksaimniecības nozarē, zvejniecības vadlīnijās šie kritēriji ir svītroti. Tāpēc attiecībā uz zvejniecības nozari Komisija ir spiesta atgriezties pie vispārējā principa par valsts atbalsta nesaderību un novērtēt šāda veida shēmas saderību vai nesaderību, pamatojoties uz tiem nosacījumiem, kurus var piemērot.
- (42) Pašreizējo Vadlīniju nosacījums, kuru var piemērot, ir 4.9. punkts; tas paredz, ka atbalsta pasākumus, attiecībā uz kuriem nav piemērojamu nosacījumu citos punktos, kuros uzskaitītas dažādās atbalsta kategorijas, ko var uzskatīt par saderīgām ar iekšējo tirgu, principā nevar uzskatīt par saderīgiem.

⁽¹⁶⁾ OV C 19, 20.1.2001., 7. lpp.

⁽¹⁷⁾ Lēmumu Somijai paziņoja ar 2000. gada 11. maija vēstuli.

⁽¹⁸⁾ Attiecībā uz lauksaimniecības nozari OV C 28, 1.2.2000., 2. lpp. (skatīt 11.5.1. punktu); attiecībā uz zvejniecības nozari 2001. gada Vadlīnijas (skatīt iepriekš 14. zemsvītras piezīmi).

⁽¹⁹⁾ OV C 319, 27.12.2006., 1. lpp.; skatīt 140. punktu, kurā minēta atsauce uz 12. pantu Komisijas 2006. gada 15. decembra Regulā (EK) Nr. 1857/2006 par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu attiecībā uz valsts atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 70/2001 (OV L 358, 16.12.2006., 3. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eurostat dati liecina, ka Somija laikā no 2007. gada līdz 2009. gadam no citām dalībvalstīm ir importējusi vidēji 30 000 tonnu zivsaimniecības produktu gadā par vērtību vidēji EUR 90 miljoni gadā, bet šajā pašā periodā eksportējusi uz citām dalībvalstīm vidēji 20 000 tonnu gadā par vērtību vidēji EUR 15 miljoni gadā.

- (43) Tomēr izņēmuma kārtā atbalstu shēmu var uzskatīt par saderīgu, ja dalībvalsts pierāda, ka tā ievēro visus tos principus, kas izklāstīti šajās Vadlīnijās, un kalpo kopējās zivsaimniecības politikas mērķiem.
- (44) Savā atbildē uz procedūras uzsākšanu Somija ir izteikusi konkrētus priekšlikumus izdarīt ierobežojošus grozījumus shēmā ⁽²⁰⁾. Turklāt tā ir pamatojusi shēmas turpmāko pastāvēšanu ar apstākli, ka apdrošināšanas tirgū nav piedāvājuma segt būtisku šo zaudējumu daļu.
- (45) Vēstulē, kas pievienota šai atbildei, Somijas Finanšu sektora konfederācija *Finanssialan Keskusliitto* atzīst, ka situācijā, kāda ir šobrīd, zvejniecības apdrošināšanas sabiedrības nespētu segt visus zaudējumus. Šī zaudējumu segšana būtu ļoti daļēja segšana, vai dažos gadījumos, piemēram, atlīdzinot zaudējumus rīkiem, tā vispār nebūtu iespējama. Apdrošināšanas sabiedrības nevar uzskatīt šos zaudējumus par nodrošināmiem, vai arī, uzskatot tos par tādiem, apdrošināšanas prēmiju likme nebūtu pienācīga.
- (46) Tas parāda, ka zvejniecības apdrošināšanas apvienības nespēj izkropļot konkurenci attiecībā uz privātajām apdrošināšanas sabiedrībām. Tas raksturo faktu, ka Somijas tirgū privātie uzņēmumi nepiedāvā segt šos zaudējumus.
- (47) Komisija uzskata, ka valsts atbalsta pasākumu, kas paredzēts tirgus nepilnību novēršanai, var uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tas atbilst vispārējas nozīmes mērķiem. Tas atbilst Vadlīniju 4.9. punktā noteiktajām prasībām attiecībā uz atbilstību Vadlīnijās izklāstītajiem principiem un kopējās zivsaimniecības politikas mērķiem.
- (48) Kopējās zivsaimniecības politikas mērķi ir garantēt tādu ūdens dzīvo resursu izmantošanu, kas nodrošina ilgtspējīgus ekonomiskos, vides un sociālos apstākļus ⁽²¹⁾. Komisija uzskata, ka šī shēma, ja to grozītu atbilstoši Somijas aprakstītajām izmaiņām, veicinātu šādus apstākļus. Vienlaikus piemērojot saglabāšanas un pārvaldības noteikumus šo resursu izmantošanai, tā ļautu turpināt zvejošanu apstākļos, kas ir specifiski Somijas piekrastes ūdeņiem, ietverot arī kaitējumu iekārtām (zvejas tīkliem), ko nodara roņi un dažkārt jūras kraukļi. Tas palīdzētu nodrošināt pienācīgus ekonomiskos, vides un sociālos apstākļus tiem zvejniecības uzņēmumiem, kuri saskaras ar specifiskajiem ierobežojumiem, ko rada zvejošana šajos ūdeņos. Tas arī palīdzētu saglabāt attiecīgo piekrastes kopienu sociālekonomisko struktūru.
- (49) Turklāt Komisija konstatē, ka šī atbalsta shēma pēc grozījumu izdarīšanas nekādā gadījumā nepiedāvās izmaksāt pilnu kompensāciju par attiecīgajiem zaudējumiem. Pašreizējā sistēma, ko veido, pirmkārt, franšīze un, otrkārt, tikai daļēja izmaksātās kompensācijas atlīdzināšana ⁽²²⁾, paliks spēkā. Tādējādi joprojām saglabāsies vajadzīgā sadarbība no šīs atbalsta shēmas saņēmēju puses, kā to prasa Vadlīniju 3.3. punkts.
- (50) Visbeidzot, Komisija atzīst, ka laikposms, ko Somija uzskata par nepieciešamu šīs shēmas grozīšanai ⁽²³⁾, ir pieņemams. Ņemot vērā vajadzīgo likumdošanas procedūru, tiesību akta, ar ko groza šīs shēmas pašreizējo juridisko pamatu, spēkā stāšanās termiņš – 2013. gada 1. janvāris – ir reālistisks. Turklāt vienlaikus 2012. gadā tiks atjaunināti spēkā esošie apdrošināšanas līgumi starp zvejniecības uzņēmumiem un zvejniecības apdrošināšanas sabiedrībām saskaņā ar tiem nosacījumiem, ko piemēros šajā laikā, un to darbība beigsies 2013. gada laikā. Ir racionāli ļaut šiem līgumiem darboties līdz to beigu termiņam atbilstoši saskaņotajiem nosacījumiem. Pēc tam tos atkal atjauninās 2013. gadā saskaņā ar jaunajiem nosacījumiem, ko piemēros šajā laikā. Tāpēc galīgais termiņš, 2013. gada 31. decembris, kad nākamajā dienā, t. i., 2014. gada 1. janvārī, spēkā stāsies šādi pielāgoti līgumi, ir pamatots.

6. SECINĀJUMS

- (51) Ņemot vērā iepriekš izklāstīto analīzi, Komisija secina, ka "Apdrošināšanas shēmu zvejniecības nozarē" varēs uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja tā tiks grozīta saskaņā ar šādiem principiem:

- to kuģu izslēgšanu, kuri zvejo atklātā jūrā, kas praksē nozīmē to kuģu izslēgšanu, kuru garums pārsniedz 12 metrus,
- tikai to zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies Somijas teritoriālajos ūdeņos vai tās ekskluzīvajā ekonomikas zonā,
- izdevumu atlīdzināšanu tikai par to kaitējumu, ko radījuši Somijas īpašie apstākļi un ko tādējādi izraisījuši nelabvēlīgie klimatiskie vai ģeogrāfiskie apstākļi (ledus, sniegs, spēcīgas vētras, rīfi sekļajos ūdeņos) vai roņi un jūras kraukļi, un ko cietuši kuģi un zvejas rīki, kā arī transports un pārvadājumu transportlīdzekļi un cits specifisks aprīkojums, ko izmanto ziemas zvejai.

⁽²⁰⁾ Skatīt iepriekš 28. apsvērumu.

⁽²¹⁾ Padomes 2002. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 2371/2002 par zivsaimniecības resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku 2. pants (OV L 358, 31.12.2002., 59. lpp.).

⁽²²⁾ Skatīt iepriekš 15. apsvērumu.

⁽²³⁾ Skatīt iepriekš 30. apsvērumu.

(52) Komisija ņem vērā Somijas iestāžu apņemšanos grozīt minētās atbalsta shēmas juridisko pamatu vēlākais līdz 2013. gada 1. janvārim, lai šo apdrošināšanas līgumu nosacījumus mainītu vēlākais līdz 2014. gada 1. janvārim.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Pašreizējā atbalsta shēma "Apdrošināšanas shēma zvejniecības nozarē", attiecībā uz kuru pēc Vadlīniju pārskatīšanas tika izvirzīts priekšlikums izskatīt valsts atbalstu zvejniecības un akvakultūras jomā, ir saderīga ar iekšējo tirgu, ja tā tiks grozīta saskaņā ar šādu Somijas apņemšanos:

— to kuģu izslēgšanu, kuri zvejo atklātā jūrā, kas praksē nozīmē to kuģu izslēgšanu, kuru garums pārsniedz 12 metrus,

— tikai to zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies Somijas teritoriālajos ūdeņos vai tās ekskluzīvajā ekonomikas zonā,

— izdevumu atlīdzināšanu tikai par to kaitējumu, ko radījuši Somijas īpašie apstākļi un ko tādējādi izraisījuši nelabvēlīgie klimatiskie vai ģeogrāfiskie apstākļi (ledus, sniegs, spēcīgas vētras, rīfi sekļajos ūdeņos) vai roņi un jūras kraukļi, un ko cietuši kuģi un zvejas rīki, kā arī transports un pārvadājumu transportlīdzekļi un cits specifisks aprīkojums, ko izmanto ziemas zvejai.

2. Juridiskie nosacījumi, ar ko groza šo shēmu, stājas spēkā vēlākais līdz 2013. gada 1. janvārim, un attiecīgie apdrošināšanas līgumi, kas noslēgti, pamatojoties uz šiem nosacījumiem, stājas spēkā vēlākais līdz 2014. gada 1. janvārim.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Somijas Republikai.

Briselē, 2012. gada 11. janvārī

*Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Maria DAMANAKI*